

Dissertatio inauguralis medica sistens virum apoplexia extinctum ab haemorrhoidum inconsulta suppressione ... / [Georg Ephraim Schmid].

Contributors

Schmid, Georg Ephraim.
Universität Altdorf.

Publication/Creation

Altdorfii : Typis Jodoci Guilielmi Kohlesii, [1723]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/gf25rx63>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Q. B. F. Q. V.

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
SISTENS

VIRVM APOPLEXIA
EXSTINCTVM AB HAE-
MORRHOIDVM IN-
CONSULTA SVPPRES-
SIONE

QVAM
CONSENSV ET AVCTORITATE

GRATIOSI

MEDICORVM ORDINIS

IN

INCLVTA NORIMBERGENSIVM ACADEMIA
ALTORFINA

PRO LICENTIA

SVM MOS IN MEDICINA HONORES ET PRIVI-
LEGIA DOCTORALIA LEGITIME IMPETRANDI

PVBLICE DEFENDET

GEORGIVS EPHRAIM SCHMID

HERRENSTADIO-SILESIVS

A. D. XVI. APRIL. clc lccc XXIII.

H. L. Q. C.

V I R O

**MAGNIFICO PRAENOBILISSIMO
ET CONSULTISSIMO**

DOMINO

SAMVELI MVLLERO

ICTO

**SERENISSIMI DVCIS WVRTEMBERGIC
CONSILIARIO REGIMINIS ET CONSISTORII
OLSNA-BERNSTADIENSIS**

VI ET

**CANCELLARIAE DIRECTORI
GRAVISSIMO**

**DOMINO PATRVO PARENTIS LOC
AESTIMANDO**

PATRONO ET STUDIORVM MEORVM

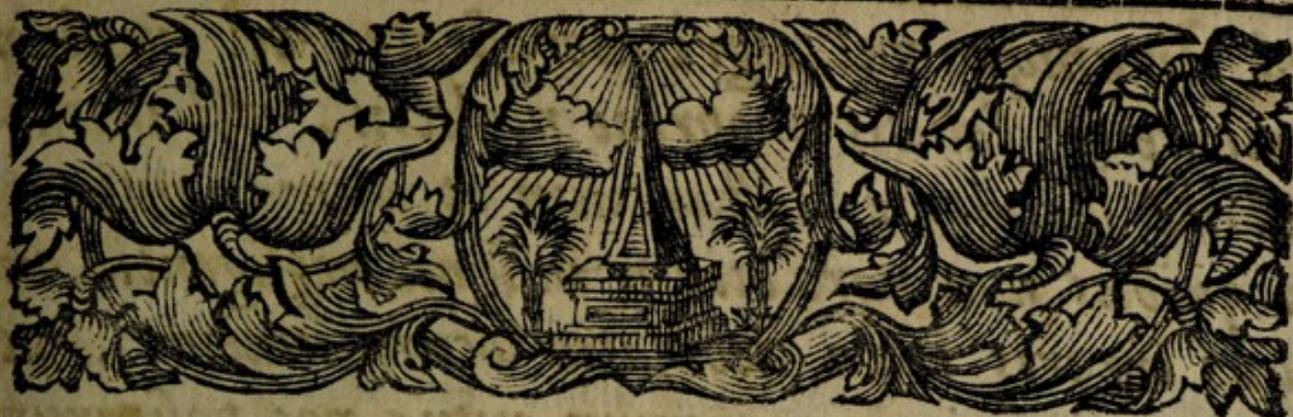
PROMOTORI AETATEM COLENDO

PRIMITIAS HAS ACADEMICAS

QVA DECET PIETATE ET OBSEQVIO

D. D. D.

A V C T O R

Q. B. F. Q. V.

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

SISTENS

VIRVM APOPLEXIA EXSTINCTVM
AB HAEMORRHOIDVM INCONSVLTA
SVPPRESSIONE.

P R A E F A T I O.

Sapientissime Hippocrates olim scripsit : Oportet medicum ita se comparare , vt faciat , quod officium iubet : sed et aegrotantes , atque qui praesto ipsi sunt , decenti se modo gerere , et quae foris accidunt , recte se habere debent. Grauius his verbis indicat , non esse in medico situm , si aulti , qui seruari poterant , ad plures abeunt :

sed plerumque vel aegri morositate, vel eiusdem
 leuitate & salutis propriae neglectu, vel intem-
 pestina sedulitate adstantium et ministrantium
 in quibus non raro etiam insignis negligentia u
 alius erroris iusta accusatio locum inuenit, u
 denique infinitarum rerum extra nos positarum
 culpa accidere, ut loco speratae salutis sinister
 luctuosus morbi euentus obseruetur. Effati huius
 ueritatem comprobantia exempla utinam quoti-
 die non offerrentur spectanda. Quum uero o-
 seruari talia multis de causis utile sit: nam
 medici prudentiam augent et morbo laborantibus
 admonitioni sunt: placuit mihi inauguralis sp-
 ciminis loco exhibere aegrotum in ipso aetatis flo-
 extinctum, haud certe medici, cui se tradidit
 rat culpa, sed uix sine culpa et uitio illorum
 qui salutem eius nimia sedulitate imprudent-
 quaesuerunt. Historiam a viro fide digno,
 qui ipse curationi adfuit, defunctique visceribus
 suis manibus tractauit, acceptam praemittere
 nostrasque meditationes subiungere uisum fu-
 Faxit DEVS, ut hae studiorum nostrorum
 primitiae aliquam lectori utilitatem adferant
 nostrisque conatibus porro adspiret.

HISTORIA MORBI ET SECTIONIS
IN DEFUNCTO INSTITVTAE.

Ir generosus quadragesimum iam annum egressus, vitae aulicae et diaetae vinosae deditus, quum nuper iuenculam vxorem secundis votis duxisset, hæmorrhoidum largo et diuturno fluxu corripiebatur. vxor, mariti amantissima, anxiis de salute eius curis ne confecta, impellebat ipsum, vt se celeberrimo medico longaque experientia subacto viro curandum permitteret. Is prudentissime diiudicabat, quam ancipitis periculi res sit festinanter hic agere: seque operam datum pollicebatur, vt fluxus hic reuera immodicus in tempore in ordinem redigeretur: praescribebatque non solum remedia conuenientia, sed diaetam salubrem. non obscurum erat quantum tali modo proficeretur, cum sanguis neque quotidie, vt antea, neque tanta copia per aluum eiiceretur: sed parum abesset, quin ad menstruam periodum accurate tenendam redigeretur. sed festinatio vxoris exoptatissimam curationem ad futurum finem adduxit. Per hominem enim sibi familiarem scribi ad alium medicinasque afferri curabat. Is mittebat remedia, et non indulgendum fluxui vires conuenienti significabat. Adhibentur illa per duos tresue dies. Omnia pulcerrime succedere videbantur, adeo, vt tamquam omnibus numeris absoluta curatione, redierit iam ad patrios lares familia haec generosa pararet, cuiusque valedictorio medicum priorem adhiberet, ad quem studiose dissimulabatur vsus remedii aliunde sumpti. Is vero ex ipso prandio auocatus, ad vicini Principis extremos languores subleuandos peregre proficiscebatur,

batur, valere hospitibus iussis. Ea nocte iam per
 concubia pulsabantur fores huius medici, petebatur
 ut cito in subsidium veniret vel ipse, si iam redux factus
 esset, vel medicinae candidatus quidam, illius domus
 et conuictor, qui aegrotantem saepius visitaue-
 totiusque morbi conscius erat. Quum aduenisset
 omnia tristi eiulatu plena, virum ἀφρον in lectulo
 centem, et conuulsiuo artuum superiorum tremore
 tatum, cum stertore et spuma oris, deprehendit. A-
 bebantur omnia artis praesidia, sed nullo cum effec-
 clysterem ne quidem licebat iniicere, adeo via arcte
 clusa et constricta erat. Sublato breui posthac e-
 generoso viro, omni persuasionum genere tandem
 petrabatur a moestissima coniuge, ut permitteret cu-
 anatomico rimari corpus exanimatum. Aperto ig-
 abdomine cum thorace, omnia viscera sanissima fun-
 venta: epar quidem, proportione habita, grandius
 ita constitutum, ut debet esse sanissimum, videb-
 Sed illud omnium admirationem merebatur, quum
 arcte instar funiculi constrictum intestinum rectum
 potissima pars coli conspiceretur, ut digiti auricu-
 crassitiem aequaret, vel vix multum superaret: ut
 in propatulo causa esset, cur enema nullo nisu im-
 potuerit. Sanguinea vasa has partes subeuntia per-
 vacua erant: sed in tenuioribus intestinis bina erant
 sanguine prae reliquis turgentia et tamquam inflan-
 tione correpta. Quum capitis apertionem non co-
 derent defuncti familiares, plura lustrare cupientibus
 desistendum erat. Paulo post compertum est, per-
 tente domestico quodam, quid acciderit circa me-
 nam aliunde petitam, allatumque fuit vitrum be-
 portionem medicinae illius continens, quae sapor
 pl

orata vitriolum martis terramque catechu, gustata pa-
 er atque odore tentata opium prodebat. Ne vero quis-
 am putet intemperantiam quandam viri hic esse accu-
 dam, addere etiam hoc debemus, ipsum in ultimo
 indio plane non gustasse vinum: cibus autem admo-
 dum modice usum esse, quod clarissime etiam dissectio
 corporis comprobabat, quippe exiguum omnino erat,
 quod ventriculus et intestina continebant.

CONSIDERATIO MEDICA.

§. I.

Quum plura sint in hac proposita historia, de quibus am-
 plissime differere liceret: nolimus tamen singula prose-
 qui, sed iis potissimum inhaerere constituimus, quae fa-
 ct ad intelligendum illum nexum atque mutuam consequen-
 tiam haemorrhoidalis negotii suppressi, et apoplexiae per hunc
 rem inductae.

§. II.

Haemorrhoidalis fluxus beneficium insigne, quod mortali-
 praestat, eorum corpora a grauibus morbis vel libera ser-
 uare, vel iam affecta liberando, quum maiores nostri non o-
 mnia ignorauerint, et in huius confirmationem grauissima te-
 nentia reliquerint: nostra tamen aetate, praeeunte illustri Ar-
 thro Boruffico *D. D. Stahlio*, fere obliuioni tradita haec doctri-
 na diligentius quam olim exculta fuit. Quare nolimus rem hanc,
 prouerbio dicimus, ab ovo repetere, sed potius pleraque
 pertinentia, ex amplissimis commentationibus Excellentissi-
 mi medici, ipsumque secutorum clarissimorum virorum,
 commendamus.

§. III.

Neque tamen dissimulabimus hoc loco saepe animum no-
 strum, cetera conuictum, subiisse aliquam dubitationem quando le-
 gimus

gimus ab auctoribus nostris vnice fere tantum, in huius aliarumque haemorrhagiarum causa euoluenda, ad venas recurri, quam arteriae omnino ad rem nihil hic facerent. Jam olim alia, et, ut mihi persuadeo, meliora vocauit *Jo. Antonid. der Linden* a) cuius verba, quae hic etiam legantur, digna sunt. *Ab his, inquit, (venis haemorrhoidalibus) creditum diffundi eum sanguinem, qui magno valetudinis commodo a aliis incommodo, exit per anum. Nobis a cognominis potius teriis extrudi persuadet utilissimum inuentum motus sanguinis.* In easdem cogitationes incidit *Archibaldus Pitcairnius*. b)

§. IV.

Liceat igitur, pace doctissimorum virorum, dispicere lute de arteriis tam rara fiat mentio. Supponamus tantisper iam haemorrhagiam spontaneam accidere, nisi prius alterato in parte quadam, aucto motu tonico partes a loco excretionis remotiores stringente, et humores ad ipsum locum affectum et ad viciniam, coacervante. Jam quaenam assignari poterit ratio, aut quis strictionis modus mente concipi, qui non e arterias afficiat? aut qui poterit sanguis in venoso systemate coaceruari, nisi arteriae, ex quibus in venas influit, de segnius et parcus in superoneratas venas effundunt, quoad capacitatem suam augeantur et simul inflentur?

§. V.

Jam vero si aequae arterias ac venas, in eiusmodi molibus et congestionibus ad haemorrhagias spectantibus, inflantur sanguine multo expandi opus est: causam nullam equidem videri cur actualis perruptio venis solis tribui debeat. Si enim tuum in venis tenuitatem respicias: minimarum, quae quod examini patiuntur, arteriarum haud certe deprehenditur biliter maior crassities quam venularum eiusdem diametri.

a) *Medic. physiologic. c. IV. §. 81.*

b) *Opuscul. pag. 17.*

um non sine caussa dubitetur, an venulae dentur tam subtiles, ac pari copia et numero respondeant exilissimis et quasi tomentosis arteriarum vltimis divisionibus, nostro demum saeculo immortalis *Fr. Ruyschii* diuina arte in lucem productis: ex altera vero parte ratum firmumque sit arteriolarum vltima tam angusta reddi, cruorem non admittant, sed tenuissimam lympham vehant; hinc illis arteriarum lymphaticarum nomen impositum est: quis dubitabit tam subtiles tubulos sub congestione et infarctu humorum vltra modum ordinarium et consuetum extensos, adeoque vltimis tenuiores, scilicet ratione tunicarum, redditos, et sub hac dilatatoria extensione ampliores factos, vt sanguinem vltra consuetum terminum admittant, posse tandem adeo vrgeri, vt disrumpantur, contentumque sanguinem sinant effluere, vel vltra lymphatici serosi humoris, quem alias *s. n.* emittebant, ipsum sanguinem profundant.

§. VI.

Fauere huic theoriae videtur notabilis illa circumstantia, quod eiusmodi congestiones perruptio solemnissime accidat locis, vbi praereliquis adsunt multae exiguae arteriolae ad secretes certas destinatae, vt in tunica narium caua inuestiente, ipso cerebri cortice, ventriculo et intestinis, nec non renibus, et, certo tenore respectu, mulierum vtero; quae fere loca sunt frequentiora, tales vasorum anastomoses cum subsequente effluxu sanguinis, ad salutem sive cum damno, euenire obseruamus. Porro huic fauet conceptui huic ipsa obseruatio, quae docet in omnibus fere haemorrhagiis maioribus, et diuturniori periodo absolutis, post sinceri sanguinis effluxum sequi dilutioris, tandem mere aquei ichoris, proventum. Huius vero phaenomeni rationem facillime adsequimur, si sanguinem sincerum ex arteriolarum subtilissimis, vel nimium dilatatis vel disruptis, tamdiu proterea cogitemus, donec sublata est coaceruatio sanguinis, quae prius supra modum dilatauerat, cruoremque eo impulerat,

quo naturaliter non solet pertingere. Omnibus vero rursus naturalem modum redeuntibus non amplius rubicundus san- sed subtilior et fluidior lymphæ fluxum suum ibi continuat, ipsa amplius notabiliter effluxura, quamprimum omnia nat- lem suum debitumque tonum plenissime recuperauerint.

§. VII.

Solent, quantum inquirendo didici, ab arteriarum ac- sione ad negotium hæmorrhagiarum propterea potissimum horrere, quoniam fluxus eiusmodi spontanei plerumque ac- dum placide fiunt, nec ille impetus, qui in arteria notabili di- visitur, hic apparet. Sed salua res est si cogitauerimus quan- inter sit inter arterias maiusculas, et tam exiguas illarum extr- rates, quæ longe infra capilli crassitudinem subsistunt. Quis- bitabit in vulnusculis, quæ balneator, dum cutim scarificat, git, multas discindi arteriolas cuti implexas: et nemo tamen- petuosum sanguinis ex his obseruauit effluxum: quin citius, q- optare solemus, desineret, nisi artificiosa cucurbitularum app- tione aliquam eiusmodi stricturam, et ad loca excretioni dest- congestionem, procuraremus, qualem natura parat, dum hæ- rhagias molitur.

§. VIII.

Quæ cum ita sint, non video cur semper cum veter- sanguinei circuli ignaris, de solis venis philosophari hoc in r- tio debeamus: præsertim quum in aliquibus hæmorrhagia- speciebus vix paucas venosi sanguinis guttulas ex vena non i- ma concipere possimus quin vel desinere fluxus, vel arteriosi- petiis promte debeat adiuuari. Nam cum ea sit conditio san- nis in venas semel assumpti, vt in latiores plenioresque cana- los continuo deproperet: facile cogitari potest quam cito i- quod in venula aperta, vsque ad radices suas, fuit content- effluat et euacuetur: vbi certe illud, quod supra aperturam- ipsa strictura tonica potius ad ascensum quam regressum vrge-

od vero effluit arteriis omnino in acceptis referendum est, quippe
 uibus exiguae venulae, quicquid ferunt, debent accipere.

§. IX.

Sunt vero vasorum haemorrhoidalium duo genera: alterum
 a ramo mesenterico inferiori demissa et ad intestinum re-
 m excurrent, cui respondet vena ad longitudinem huius inte-
 i recta, sed acclivi, via surgens, mesenterioque suffulta ad portae
 um saepe dextrum, quandoque sinistrum, tendens, ut se ibi con-
 gat hepar subituro sanguini. Haec arteria, haec vena nomen
internarum gerunt, quod sanguinis ex interna et altiore intestini
 te profluentis scaturigines existimantur. *Externarum* nomen
 ant ramuli ab hypogastrica arteria ad intestini recti ostium per-
 tes: quibus venae respondent ab ano ad ramum venae iliacaе
 ogastricum confluentes. De his plerique sic statuunt, ut haec
 rhoides fluentes ac internas quasi pro synonymis habeant: ex-
 as autem numquam ad fluxum peruenire, sed vel tumere et
 a furunculum abire, vel turgere et vesiculam sanguine atro-
 nte repletam inducere, perhibeant. Enimvero vix satis certa
 o subesse videtur, cur non saepe etiam externae fluant. Nam
 d externa haec vasa haemorrhoidalia oram magis et limbum
 tini recti, qua parte cum cute iungitur, cingant et occu-
 , quam interiora, non omnino consonum autopsiae depre-
 limus. Musculo certe sphincteri ani, sine dubio supra lim-
 intestini recti sito, propagines suas distribuunt. In feminis au-
 , ubi intestinum rectum vaginae arcte iungitur, magis etiam
 n in viris late patent ramuli hypogastrici et ad ipsum vterum
 esicam satis notabiles excurrunt, et inter se complicantur.

§. X.

Visum fuit hoc loco laudare *Casp. Bauhini c)* observatio-
 , qui non solum illas externas quoque profundere sanguinem
 tur, sed hanc etiam circumstantiam addit, quod fiat hic flu-

xus sine dolore et torsionibus ventris, aliquando etiam sine dolore in ano, qui tamen in haemorrhoidibus internis, a venae portae ramo constitutis, adest. Vt aliquid tribuamus huic adfertur facit observatio quaedam, quae nobis obtigit in viro inter sexagesimum et septuagesimum annos constituto. Hic habitu corporis succulento spongiosoque praeditus, cum a multis iam annis appropinquante aequinoctio haemorrhoides, sine dolore et incommodo fluentes, per integrum fere mensem habuisset, et tunc eodem fluxum experiretur, die intempesto, ventis borealibus excogitur summo mane iter suscipere. Dum meditabundus in redibus sedet, subito terrore percellitur, quo facto fluxus ille cessat. Mox vero conqueri coepit de tumore quodam cum dolore pulsante, quem non solum in intestino percipiebat, sed tamen exterius designabat locum in medio illo spatio, ubi nates utrinque coeuntes aliquam quasi conuallem efformant; ita tamen ut non tam praecise in profundissima parte emereret tumor, sed ad laevam dextrum magis inclinaret. Post aliquot dies in tumoris medio efflorescentia alba pus maturum monstrabat: quare aperiendum abscessum procurabat: sed quoniam ad manus non erant, qui hanc ulceris perita manu quotidie administrarent, in fistulam generavit. Ex quo quidem casu illud mihi videtur clare elucere ea vasa, quae sanguinem in hoc viro profuderant, facta a constrictione a terrore et frigore stasim eiusdem fouerant et exciperant, fuisse omnino a ramo hypogastrico, unde muscoli etiam vicini et cutis irrigantur, sub qua et in quorum confinio abscessus ille factus fuerat.

§. XI.

Sed progredimur ad ea, quae casus noster suppeditat, consideranda. Utrum is omnino haemorrhoidibus internis, ante internis fluxum suum debuerit cogitanti, extra dubium videtur positum internas eas fuisse: quod firmissime persuadet arctissima constrictione intestini recti cum parte satis magna coli, quam corporis di-

ectio patefecit : cuius quidem causas vero similes conabimur
 ceptis exponere , si prius viderimus quid videatur in ipso flu-
 uio hunc excitasse. Quumque naturam hac euacuatione sese-
 nerare a superfluo sanguine constans sit medicorum persuasio ;
 ostro quidem subiecto causas plethorae non opus est e longin-
 quitate deducere. Nam aetas florens , vita aulae deliciis affluens , et
 consuetudinem viduitatis tempore veneris exercitium , omnia fauent
 plethorae inducendae. Atque vt abundantia sanguinis de visce-
 rum nutritionis negotio praefectorum illaesa ex omni parte sani-
 testatur : ita eadem oculari post mortem inspectione patefa-
 uit. Vnde nihil amplius laborandum venit de plethorae prae-
 caeuenda.

§. XII.

Vocat autem ad se magnitudo hepatis , quae in historia com-
 moratur , excedens. Hanc non audemus morbosam declara-
 re sed potius , quando nulla induratio aut aliud vitium adest , sa-
 ni hominis , qui cibos bene conficit , multumque sanguinis
 bibit & fouet , et signum et proprium accidens. Est enim he-
 patum numero partium , quae non semper eandem deter-
 minatamque magnitudinem habent , sed in eodem indiuiduo mo-
 do maiores , alio tempore minores deprehenduntur. Id vero ita
 esse in omni animalium genere multiplici experimento de-
 monstrare licet. Nam si quis aues , e. g. alaudas , turdos , anse-
 ro tempore , quo maxime lasciuunt et proli progenerandae
 operam navant , dissecet , iecinora omnino parua inueniet : fere
 maiora auctumni initio , quum venere iam diu omissa abun-
 dantibus pabulo saginantur. Idem in saginatis porcis aliisque anima-
 libus praesertim iunioribus , obseruare licet. Causas huius phae-
 nomeni indicare non difficillimum videtur : sed iam non licet lon-
 guagari.

§. XIII.

Cur vero hic vir generosus fluxum haemorrhoidalem eo de-

mum tempore expertus fuerit, quo solitariae vitae pertaesus
 secunda vota fuerat progressus, id quaerere nonnullis forte vi-
 bitur superfluum. Posset enim sufficiens videri plethora in illa
 aetatem incidens, qua natura onus excussura ani vasa aperit.
 quo minus omnino insuper habendam putem hanc circumstantia
 facit quod iam olim *Exc. D. D. Stablius d)* agnouit in haemo-
 hoidum negotio aliquam cum apparatu genitali conspirationem
 prehendi. Neque fieri omnino potest quin illa tanta humorum
 et generis neruosi sub exercitio venereo agitatio fluidorum mic-
 cosmicorum pelagus valde commoueat; et specialissime ad hanc
 organa inuitet, sed et ad propinquas et connexas partes copiose
 decumbere adsuefaciat. Notus mihi vir est, qui, quum mature
 ctam coniugem et vehementer amatam post paucos menses a-
 sisset, rebus suis sic postulantibus per plusculos deinceps an-
 in coelibatu caste abstinenterque vixerat. Tandem quum ali-
 ducere decreuisset, iamque per litteras et amicos eo res dedu-
 esset, vt pactis coniugalibus pro more condendis dies diceret
 aduentans sponsus amasiae, praesentibus amicis, per aliquod tem-
 pus assidens et blandos sermones miscens, insueti tamdiu am-
 ignibus adeo exarsit, vt quum assurgere e sedili vellet corpus
 erigere, neutiquam valeret, sed tamquam omnia rigida et con-
 cta in femorum regione essent, haereret, adeo vt vix horae qu-
 drantis spatio sensim sensimque posset corpus erigere. Dolor
 nullum, nisi cum violenter se vellet erigere aut femur extendere
 sentiebat: testiculorum vero insolitum pondus, et tamquam pres-
 sionis et tensionis sensum, percipere se testabatur. Territus huius
 casu parum aberat quin, grauioris mali metu, a proposito desiste-
 dum sibi arbitraretur. Sed quum pergeret cum sponsa versare
 eiusdemque alterationis sortem aliquoties, sed leuius, subiit
 ipsemet causam istius rei facile adsequutus est, omnemque rem
 tum abiecit.

d) *Theor. med. p. 748.*

§. XIV.

Vt vero impetuosius copiosiusque ad haec loca ruentem, postquam intermissionem, sanguinem potuisse in nostro aegrotō, a plethorico et in aetate, quam fluxus hic solenniter expectato, constituto, hanc euacuationem prouocare et promouere concipere licet: illud tamen valde difficile est peruidere quidnam ad excessum in hac euacuatione prouocauerit. Nam et n, qui patiebatur, et vxorem sensisse virium aliquem defectum n est: et medicum iudicasse hanc excretionem nimiam histoquiritur. Simplicialias plethorae, vt natura illam patienter, nec se ferocibus accingat motibus, sufficit euacuatio sanguini mediocris bis per annum tempestiue instituta: in nostro autem aegrotō quum inciperet semel hic fluxus, non in plethorae sensibili diminutione substitit, sed ad virium iacturam, habitusque corporis, antea succulenti et molem aliquam praeferentis, imminutionem consumtionemque progressus est. Potest quidem viscerum bonitas sanguificationi laudabili sufficiens, potest etiam causae diffusissimae continuus concursus aliquid ad hunc effectum contulerit, sed vereor vt haec omnia sufficiant, quin cogamur ad ingenuam confessionem, ignorare nos quaenam sit vera causa huius peruicacitatis prosequendis euacuationibus laborioso molimine semel instituitur et vnde initio leuamen corpori quaesitum et paratum fuit.

§. XV.

Sed forte non iniuria allegabitur in haemorrhagiis sponte factis et copiosius factis aliqua atonia his partibus, ubi illa collata, vnde fit, vt, sanguine qualitercunque reparato, ille in haec a congestione diuturna semel dilatata vasa copiosius irruat, quum debitae constrictionis beneficio careant, illa identidem modum extendat, sicque continuo pristina orificia, ex quibus semel exitum nactus est, referet indeque prorumpat. Proculura eiusmodi haemorrhagiarum exempla et diutius et admodum stupendamque copiam progressarum. Sed hoc loco meminisse

minisse liceat vnius, quam Augustanorum medicorum decus *(schius e)* exhibet, nobilis matronae, quae vomitu sanguinis *(f)* correpta, tam effero posthaec vexata fuit, vt intra anni decem plus quam mille libras euomuerit, plus fortasse vomitura nisi dici, crebris venae sectionibus in pede institutis, malum cohibent.

§. XVI.

Singulare est in eiusmodi sanguinis iactura, quam ipsa rra facit, quod vires haud tantopere depalcatur, nec tam praedamnum inferat, quam quaecunque alia magna profusio, quae vel fortuito vulnere producitur. Citata ex *Welschio* historia probat matronam modo dictam, tanto afflictam malo, vix color vegetum mutasse, viriumque iacturam numquam accusasse, vterum durante morbo gestasse: Excell. autem *D. D. Stablii* aliquot historiis ostendit quam copiosum et diuturnum fluxum haemorrhoidum aliqui satis leuiter commodeque tulerint. minus causae est in eiusmodi spontaneis haemorrhagiis (mo ne febre magna accidant) valde trepidare et ad ancipitem sit modum festinare.

§. XVII.

Nam quum vbique deprehendatur magnam et diuturni partis cuiuscunque spasmodicam affectionem, quando ea rem notabilem atoniam subsequi, eaque, quae tensa fuerant, flaccida et debilia reddi: vnde fere omnium dolorum, qui a spasmis finis est humorum decubitus, partisque oedematosa inflatio hic etiam obseruamus quarumcunque causarum, quae tunc partium alterare et vel intendere vel remittere valent, illis tunc maxime exserere efficaciam, quae maxime fuerunt ante huiusmodi congestiones eiusmodi labefactatae. Declarant autem huiusmodi affectionis veritatem quasi praecipue et quam maxime puellae,

e) Sylloge Cur. & Obser. Medicin. obseru. C. Rumleri.
f) Theoria Med. p. 755. seq.

menstrua nondum admodum diu fluunt ; quin ex illis etiam, quibus aliquandiu fluxerunt, sensibiliores quaeque, si forte croco, o, aliisque spirituosis, dum fluxus ille se exserit, vtantur, autiori iracundia excandescant : quippe haec sanguinem expandi commouendique vires non alio magis loco, quam qui tunc actus est, exercent. Ex altera parte etiam noxas a rebus constringendi vires habentibus itidem hoc maxime loco experiuntur, cum quotidie videamus quam facile frigus, praesertim humidum, et cibibus extremis admissum, terror, cibique vel potus incongrui ad feminas efficiant, vt sollemnis illorum purgatio subsistat.

§. XVIII.

Si vero leniora visa, vt panis siccus vel a furno adhuc calidus, placenta pinguiora, oua dura, massae frixae, potus gelidae in ventriculo immixtae, tantum valent, vt, testantibus id totum in mutationibus, fluxum in muliebri sexu suppriment : cur non de sanguinis haemorrhoidalis cohibendo fluxu metuemus, cum in causa vtriusque euacuationis generice conspirent ? Et non timendum erit, si medicinae valde profundeque adstringentes adhibeantur, quod quidem in nostro aegrotante, malis ipsius, factum est. Quo enim maior diuturniorque fuit in ipso morbo circa loca haemorrhoidalia decubitus ; maiorque inducenda laxitas : eo sensibilius fuere eadem affecta fortiusque resistere ab usu remedii martialis, quod etiam aliis adstringentibus roboratum, opioque imbutam erat.

§. XIX.

Et sane mirandum est, quam subito saepe talia, vix in os recepta, exserant adstringendi sanguinemque etiam e remotis partibus sustentendi vires. Memini me legere aliquando corollam in disputationi cuidam medicae in Batauis excusae subiecta, nunc non ad manus est, auctorem tamen, nisi memoria falleret (*D. D. Bierbrauerum*) quorum vno prouocabantur anatomici, vt causam indicent, qui fiat vt cani viuo, si crus

amputes, illico et quasi in momento sanguis sistatur, quamprimum
 medicinae cuiusdam pauculas guttulas ori infundas. Id quod
 thraeonice dictum videri possit, affirmavit tamen mihi *D.*
Schulze a se ipso, antea valde de rei successu dubitante, ex-
 perimentum olim Halae Magdeburgicae, praesentibus multis am-
 factum esse, quum canem viuum cultro anatomico subiecisset
 sanguis ex crurum arteriis studio incisus profiliret, medicinae h-
 copiam faciente *D. D. Andrea Kock*, nunc Archiatro Comi-
 Vitgensteinensium et Berleburgensium. Successus scilicet
 fuit, ut antea large longeque profiliens sanguis, ipso quasi
 momento, circa vasorum laesorum ora grumesceret et coagulari
 Paratur autem haec medicina ex haematite, crystallisque tan-
 gustuque explorata vix cuiquam promitteret tantam efficaciam

§. XX.

Docet, ni fallor, hoc experimentum, ceterique supprin-
 haemorrhagias quasi quotidiani modi confirmant, non semper
 esse, ut immediate medicina constringens ad vasa aperta perue-
 sed ad motum tonicum alterandum, partesque solidas constri-
 das, leue aliquod momentum, quasi eminus ostensum, in ho-
 bus praesertim sensibilibus, magnaue atonia praegressa,
 cere. Idem, puto equidem, confirmat iaspidis rubri, seu
 venis et punctis interstincti, insignis efficacia in sanguine si-
 mendo: cuius vires, ab Anshelmo Boethio valde praedicata
 calculo et grauissimo testimonio confirmat Angliae illud
 Robertus Boyle. Sed in hoc ultimo, ut abstrusioris omni-
 cognitionis modus, ita maiore admiratione dignum tam so-
 lapidem, corpori tantummodo admotum, manibusue dete-
 tantas vires exserere. In nostro autem aegroto, quum med-
 constringentis continuatus per aliquot dies vsus obseruetur
 solum identidem gula et ventriculus, hisque connexus re-
 canalis intestinorum, affectus per illam fuit, verum etiam in
 sanguinem illius quaedam pars deduci potuit, unde tanta e-

o partibus antea debilitatis, et longa humorum coaceruatione
 tra modum expansis, inducta fuit. Fuisse autem hanc constri-
 onem non demum a morte factam, sed omnino in affectus
 opletici initio praesentem, ex eo patet, quod enema decum-
 ti infundendum nullo nisu impelli potuit.

§. XXI.

Haec contractio non solum intestina crassa tetigit, verum
 am venosum et arteriosum genus omnino affecit: quippe non
 am vaena haemorrhoidalis, alias satis ampla, sanguine vacua et
 gua visa fuit; verum etiam arteriae inanitae fuerunt et con-
 ctae: immo in vniuersum nulla in abdomine pars fuit sanguine
 de distenta, praeter bina intestini ilei loca, quae inflammatione
 repta sunt visa. Ex quo quidem apparet factum fuisse in hoc
 grotto, quod natura sollemniter quasi facere consuevit, vbi-
 que longis suis conatibus obicem poni animaduertit. Scilicet
 ac quidem; quam semel ingressa fuerat, viam coacta deserit,
 non sinit se a proposito depelli violentis remediis, verum
 orsum se conuertit et perrumpere nititur. Panditur itaque
 na spasmodicorum motuum, quibus sanguis, ob praeuiam con-
 ctionem a libero et aequabili circuitu suo deiectus, ad partes
 s dirigitur et coaceruatur. In nostro certe subiecto non alior-
 n, quam ad caput, raptus ibique congestus est, forte quoniam
 oribus annis crebra hic per nares haemorrhagia facta fuerat:
 etiam inuitante opio, quod exhibitae medicinae adiectum
 se deprehensum est, cuiusque praecipua vis est, obseruante ce-
 errimo et illustri *D. D. Fr. Hoffmanno g)* tenuissimas cerebri
 eriarum membranas, expansiua sua indole sulphureo-vaporosa,
 tra modum extendere, systolen earum minuere, sicque san-
 nis ibi stagnationes, vasorumque capitis distensiones efficere.

g) medic. systemat. tom. II. p. 275. §. 7.

§. XXII.

Hoc rerum statu proximus erat ad apoplexiam sanguineam gradus. Nam quum non desint quidem exempla eorum, qui subito, et nihil antea sentientes, hoc morbo correpti sunt: in pluribus tamen imminens malum quasi praenunciant vasorum colli et capitis insignes inflationes, genarum extraordinarius rubor, quem mox grauatua, soporosa et vertiginosa capitis dispositio excipit quae singula congestionis sanguinis fructus sunt, et de causa tamquam effectus testantur. Vt vero transitus fiat ad praecipitem et simultaneam sensuum abolitionem, reliquaue apoplexiae symptomata, motuumque voluntariorum sublationem, nihil opus est quam vt congesti et accumulati humores, in parte tam mollis tamque subtilibus vasculis praedita, cerebro scilicet vel eius tenuissima membrana, alicubi perumpant vnum vel alterum canaliculum, et vel sincerum sanguinem vel serum lymphaticum profundant, quibus oppressum cerebrum et neruorum principium a sequendum munus ineptum reddantur.

§. XXIII.

Scilicet hoc formale et praecipuum est huius morbi tam periculosi, quod extrauasatio humorum in capite fiat: quo quidem differt ab affectibus grauioribus spasticis, respirationis oppressionem hominem in summum periculum, nec raro ad apoplexiam, deducuntibus: vnde tamen multi feliciter liberantur, et deinceps a paralyticis euentibus liberi viuunt; quod apoplexia vera correptis vix acciderit. Hanc sanguinis infaustam extrauasationem multis sectionum exemplis confirmare liceret, a doctissimo et immortalium laudem consequuto *D. D. VVepfero*, *b)* aliisque celeberrimis medicis, ad posteritatis memoriam consignatis; nisi prohiberet temporis angustia, ipsaque res prope omnium consensu adprobata et recepta esset. Rarius fere est aliquando inuentum esse abscessus, aut alias praeternaturales concreascentias, quarum

compr

b) in obseruat. anatomicis ex cadaueribus eorum, quos sustulit apoplexia.

primamente mole idem, quod a sanguine extrauafato, debuit
 i. Sed talia fere inuenta sunt in feignioribus, et aetatis proue-
 ris hominibus, et qui faepius hoc morbo tentati, tandemque
 ius recurrente ablati fuerunt.

§. XXIV.

Ipsa vero haec cerebri, tam nobilis partis, laesio et ab ef-
 humore, aut corpore alio peregrino, compressio, causa mihi
 equata et sufficiens videtur, a qua tum motuum voluntario-
 , tum vero etiam sensuum, tandemque vitae, abolitio pen-
 t: vt non opus sit hanc plenariam remissionem principii vi-
 taedio cuidam, ob motus antea frustra institutos concepto,
 quibusdam auctoribus tribuere. Nam quum principium il-
 vitale, quod animae rationali illis aequipollet, neruorum mi-
 erio ad motus voluntarios exsequendos vtatur, eorundemque
 ruentu sensuum beneficio fruatur: quid opus est hanc abolitio-
 , quae mere passiuua est, et organi corrupti vitio debetur,
 ae cuidam morali attribuere?

§. XXV.

Videor mihi iam praevidere, quid obiecturi sint lectores
 iam. Forte enim allegabunt ex chirurgia tot hominum,
 mortem feliciter euaserunt, exempla, quum tamen cerebrum
 tum satis profunde vulneratum esset, vt nullus dubitandi
 locus, multa debuisse vasa sanguinea discindi, sanguinemque
 cerebri partes effundere. Si igitur illis innoxie fluxit san-
 , non videbitur sensuum motuumque, quin vitae abolitio su-
 , huic extrauafationi deberi. At vero in eiusmodi casibus,
 unque seruati sunt, illos oportet eo fuisse seruatos, quoniam
 uis, ex vasibus suis prorumpens, exitum inuenit, nec in tam
 li parte coaceruatus cerebrum moleste compressit. Ita non
 tum est experimentum, quo cani mensae imposito clauus
 us per caput adigitur, vita tamen illaesa: non certe benefi-
 quoris, quo ille clauus imbutus est, aut medicinae cuiuscum-

que, quae postea instillatur, sanguinis cohibendi causa, virtus
sed vnice ex eo, quod sanguini extrauaso liber exitus patet;
teraque naturae beneficio ad integritatem rediguntur.

§. XXVI.

Sed porro obiicietur admiranda illa historia hydrocephali
quam de bienni puella Augustana refert anatomicorum princeps
Vesalius. i) In huius enim capite, quod maxima aulorum
rorum capita aequabat, post mortem dissecto, tanta aquae
pia in cerebri ventriculis inuenta fuit, vt novem libras, seu
Augustanorum vini mensuras, aequaret. Tanta vis aquae
tum abfuit, vt puellam apoplecticis symptomatibus infestaret, ac
que compressionis cerebri documenta daret, vt potius inter
omnibus sensibus ad mortem perueniret, nec morbi com
lis vlllo insultu, nec tremore aliquo aut motus impedimento
ficta. Certum tamen est, quid de hoc exemplo dicere debe
Nimirum alia est conditio tenerae aetatis, alia iam aulorum
his cerebrum, duro tegmine osseo quasi circumuallatum et
ctum, extrauaso humoris pressionem ita sentit, vt nullo loco
laxari et cedere possit: in illis sequacia omnia et mollia:
enim suturae iam tum coierunt, sed membranaceo vinculo, c
laxari et successiue expandi se patitur, ossa cranii iunguntur;
cranium, quanto magis indies cerebri moles expanditur et a
tur, tanto etiam ipsum ampliatur.

§. XXVII.

Libenter meminimus huius puellae hydrocephalae, quae
casum admirandum sistit, et a quibusdam in dubium reuocata
illius veritas, quum causas non adsequerentur cur apoplexia
fuerit subsequuta. Ex his est *Hercules Saxonia, k)* qui, quum
salii fidem prius concussisset, nullam causam inuenire potuit, c

i) de fabrica corp. hum. lib. 1. c. 5. edit. anno 1563. nam in prima ed
1543. excusa non legitur.

k) Practic. medic. lib. I. cap. 7. p. m. 49.

od pituita haec fuit aquea , non viscida , crassa et lenta. Sed
 um mihi haec minime satisfaciant ; de veritate historiae a Ve-
 io relatae nullam dubitandi ansam reperio , quum et laudet me-
 os Augustanos , qui sectioni adfuerunt , et similes historias alii
 feruauerint litterarumque monumentis consignarint. Amplif-
 us quondam Amstelodamensium consul *Tulpus l*) similem de
 ero quinquenni historiam refert , qui quinque libras aquae in
 ntriculis cerebri collegerat : et Excell. Vlmensis medicus *D. D.*
edlinus m) hydrocephalum viginti quatuor annorum , iti-
 n Augustae denatum , secuit , qui , inde a quinto aetatis suae men-
 hoc malo primum correptus , ad tantam aetatem peruenerat.
 tatu in hoc dignissimum puto , quod caput incrementum su-
 re septimo anno desierit , et ab hoc tempore semel apoplecti-
 insultu correptus fuerit patiens. Felicior fuit puer Halensis,
 em *D. D. Schulze* circa annum cIo lcccvi dissecuit , pannificis
 as. Is quum incolumis ad quartum annum peruenisset , et lu-
 undus cum aliis discurreret , in terram prolapsus caput trabi al-
 . Nullum ipsi graue symptoma statim euenit , sed ab hoc
 opore capitis incrementum tam enorme fuit , vt non solum
 portionem , quam haec aetas postulat , superaret , verum etiam
 ximum viri caput notabili excessu vinceret. Hic puer omni-
 admirationi fuit animi tum praesentia , tum prudentia aetatem
 de excedente , et ad extremum vsque vitae habitum , quem an-
 s vndecim vel duodecim natus euasit , tabe et consumptione in-
 orum partium extinctus , integritatem omnium sensuum con-
 auit. Totius huius sectionis historiam alio tempore plenius
 ribebit.

§. XXVIII.

Atque haec sunt , quae de transitu ab haemorrhoidum fluxu
 presso ad apoplexiam meditati sumus. Poteramus hic pedem
figere,

observat. medicar. lib. I. cap. 24.

l) Academ. Nat. Curios. Epbrem. Centur. I. obs. 29.

figere, nisi exempla quaedam parallela laudanda superefflent, pro quoque requiri videretur, ut ex his casibus aliquas regulas et leges eliceremus, quae non solum medicinam facientibus possint seruire, verum etiam aliis lectoribus, si qui futuri sunt, admonitioni cedant.

§. XXIX.

Et sane fateri cogor casus parallelos vndique conquirentem me non nisi paucos inuenire: quum doctissimorum medicorum plura testimonia inuenerim euacuationes sanguinis, et quasi praecipue haemorrhoidales, si suppressae sint, in apoplexiam praecipitare. Primum autem mihi exemplum, (ut temporis ordine progrediar) suppeditauit *Hildanus n*) viri nobilis, qui per multos annos fluentibus haemorrhoidibus singulis fuerat mensibus euacuatus. Qui fluxus quum septuagesimo aetatis anno substitit lassitudo et grauitas corporis suborta fuit, alteroque mense tracto mictus cruentus erupit, qui per triduum durauit. Qui differret aeger haemorrhoidum sibi ab Hildano propositam apertionem, et die quodam ex fenestra fluuium praeterlabentem, tamque molarem sese circumuoluentem, attentius considerans dolore capitis et vertigine correptus est, mox in terram prociens paralytique sinistri lateris correptus fuit. Virum hunc haemorrhoides externas tanto tempore fluentes habuisse fere persuasum. Mictus ille cruentus per tres dies absque dolore durans: vasa tantem haemorrhoidalia externa, et ad vesicam abeuntia, ab vna eademque sunt origine, ramo scilicet hypogastrico: et mictus cruentum saepe illaesis renibus a sola vesica oriri *Excell. D. D. Hofmannus o*) docuit, aliique obseruarunt. Quod autem huiusmodi aegrum, qui sola paralyti correptus videtur, in exemplum apoplexiae produco, sciens omnino facio. Iam olim grauiter *Aretaeus p*) monuit: ἀποπληξίη, παραπληγίη, πάρεσις, παράλυσις.

n) obseruat. chirurg. Cent. II. obs. XI. pag. 88. conf. de valetud. tuenda pag. 645
o) medic. consultat. decad. I. cas. 9. p) Diuturn, lib. I. cap. 7.

spiciebantur : omnia piae matris sanguifera ac lymphatica pene in varices abierant. In ventriculis copiosa ser-
continebatur. Sed malorum summa latebat sub dextra
offis frontis , ubi dura et pia mater in multam crassitiem
serant , et finitimus cerebri cortex concreuerat in crudum
scessum substantiae fere polypeae , et magnitudinis aequa-
pomo , quod appium redolens appellatur. Profundior cerebri
tex , eiusque medullae pars , quae tumori substernebatur,
diffuebat , ut puris crasin aemularetur. Siftit hic Eques
bis in exemplum , ex quo cognoscamus , quid hominibus min-
cribus , sed segnioribus , phlegmatico . melancholicis accidat
mirum post longam hemicraniam , a congestoriis versus
motibus ortam , tandem serosa colluies cerebrum inundat
loque loco , quo prima effusio facta videtur , enatus fuit crudus
abscessus , quo cerebrum valde premi oportuit , ut subinde
mali insultus recurreret , numquam autem pristina alacritas
corporis animique vigor rediret.

§. XXXI.

Tertium etiam liceat ex eodem mutuo accipere auctorem
Commemorat autem matronam sexagenariam , quae di-
smodicis circa collum et pectus doloribus vexata , leuique ve-
exagitata , melius habebat haemorrhoidibus fluentibus. Ha-
bita apoplexia cum sensuum et motuum abolitione correpta
hibitis cucurbitulis , vitione , vesicatoriis , suppositoriis , a-
praesidiis , ad se reuocabatur. Remanebat autem paraly-
stri lateris. Operam dabat Lancisius reuocando haemorrhoi-
fluxui : ex quo , non omissis aliis conuenientibus remediis
omnino sibi fuit reddita.

§. XXXII.

His denique subiungo luculentam observationem ,
vir Excell. D. D. Baierus , h. t. Magnificus academiae Ratisbonensis
praeceptor et patronus aetatem colendus , beneuole mecum

n verbis communicauit. Reuerendus quidam Parochus, “
 agenario maior, haemorrhoidum fluxu iam antea tentatus, “
 em non rite succedente, dolorem coxae vehementem ac “
 urnum perpeffus, inde per sanguinis miffionem in pede late- “
 effecti, et medicamenta congrua liberatus, redeunte incer- “
 uidem interuallis profluuiio ifto, bene fe habuit per aliquot “
 s, repetitis circa aequinoctia phebotomiis et purgationi- “

Cum vero ante biennium, in autumno, sanguinem mit- “
 vano fenectutis metu, neglexiffet, circa brumam subito “
 lexia et dextri lateris paralyfi correptus eft. In auxilium “
 tus ego ftatim e brachio finiftro mittendum sanguinem in- “
 , fed propter ipfius craffitudinem vix paucae effluxerunt “
 ae. Manum igitur aquae praecalidae, et quam aeger, fi fen- “
 habuiffet, difficulter omnino toleraffet, imponendam cu- “
 , vnde incifa vena faluatella fanguis quidem liberaliter “
 iit, fed adeo fpiffus, vt inter effluendum, in ipfa aqua tam “
 a ftatim coagularetur, fpermatis ranarum inftar, et tena- “
 concretus in altum attrahi potuerit. Seruatus tamen et “
 rftes adhuc eft, nulloque resolutionis membrorum veftigio “
 to fungitur fuo munere, iam fex fupra feptuaginta annos “
 s. Nuper autem, in haemorrhoidum vicem fuperueniente “
 u cruento laborare coepit, quem applicatis ad anum hirudi- “
 s et interna medicina fufflaminari aut certe imminui poffe, “
 inanis hactenus fpes fuit.

§. XXXIII.

Supereft igitur, vt ex hiftoria noftri haemorrhoidali, et ex
 quae ad illustrationem adductae funt, quasdam regulas me-
 eliciamus. Efto autem prima, quae non tam medicis,
 n curandis, fcripta efto: ne quisquam facile a medico, cui “
 mnibus rationibus probe fubductis, curandum tradidit, ad “
 n transfiliat, fi is, morbi genio, curandique omnibus condi- “
 ibus, pefpectis, exfpectationem patientiamque commen- “
 erit. Loquimur de medico ad curationem adhibito, non “

quem fors obtulit , sed quem ex multis , tamquam prudenti experientia supra ceteros excellentem , semel aliquis elegit , habet , cur alium , manifesti certique periculi causa , exquirat . Merito notamus nostri saeculi hominum desultorios mores , non tam iudicio , quam somniis suis , indulgentes vnum post alium experiuntur , si non a prima praescriptione optata salus quasi fertim affluat . Sed longe deterius est , si demum , post erista sic dicta , ab amiculis commendata , ad vromantas , rusti balneatores , agyrta , pharmacopolas , omnesque medicastro curritur , horumque opera frustra et non sine damno diu abusa , ad medicum legitimum tandem deuenitur . Is vero si primo statim consilio suo omne malum vincat et profliget , per carnifices magicaeque artis , vt creditur , professores , sollicitant nisi quidem antea primum specimen irritum ediderunt . At v magis exulceratum est hoc malum , quam vt diutius immo huic loco libeat .

§. XXXIV.

Maxime autem illud ex hoc casu nobis discendum est , sine summo periculo medicum aggredi posse cohibendas et inordinem redigendas eiusmodi sanguinis excretiones , quae post longum naturae molimen demum erumpunt , et vel patienti vel medico nimiae videntur . Actum agerem , si multis verbis immetuenda incommoda describere vellem , cum id alii praecelsissimi summique viri accuratissime fecerint . In eiusmodi ita casibus omnino praepostere hi agunt , qui fluxum coercere audent , quam motus congestorios blande imminuendo , namque alio auertendo viam sibi ad illud tuto praestandum perueniunt . Quare tutissima omnino illa est medendi ratio , quae sanguinis copiae minuendae per artificiales detractiones , et vanae nutrientium subtractionem , prospicit ; deinde motibus alterandis stricturisque tollendis per antispasmodica et temperantia operam impendit . Quam primum enim sublata est praeternaturalium partium strictura , humorumque circuitus liber et aequabilis redditur .

ir : cessat etiam humorum ad loca , vbi excretio nimia ante
 , decubitus , hocque facto , haemorrhagia sponte cessat et de-

§. XXXV.

Si vero omnino videatur non periculo carere nimia et vio-
 ta sanguinis protrusio , illam cautionem adhibere oportet , ne
 fortissima , et profunde adstringendi viribus praedita , statim
 ruamus : sed ita moderatissimis etiam vtamur , vt non tam ad-
 teriales adstringendi vires , quas medicina continet , respiciamus ,
 m ad naturae versatilem et desultoriam indolem , qua saepe
 uissimo adstringente , quasi tantum monita , motus pristinos
 mittit et ad alios progreditur. Etiam illud summam medici-
 tantiam postulat , vt praeuideat quo natura ruat , si fluxus san-
 guinis spontanei quocunque modo cessauerunt , siue suppressi illi
 medicinis datis , siue terrore aliaue causa cohibiti fuerint.
 am enim nihil magis solenne sit , quam quod turbati vno loco
 us ad alium se conuertant , et fere semper periculo maiori ,
 m prior fuerat , stipatum : in tempore occurrendum est , ne oc-
 iuuandi praecepta elabatur. Ea cura si in nostro aegroto fuis-
 dhibita , humoresque ad caput ruentes cito fuissent reuocati ,
 ominisque strictura resoluta , nullum est dubium , quin fune-
 ille finis auerti potuisset.

§. XXXVI.

Haec sunt , quae de historia viri nobilis , ex haemorrhoidum
 a suppresso in apoplexiam praecipitati eaque extincti , meditari
 mentarique pro temporis ratione et ingenii modulo licuit.
 rest , vt beneuolum lectorem , qua decet modestia , rogemus ,
 illis , quae imperfectam humanae scientiae sortem testari vi-
 tur , veniam dare. Summum autem , quod veneror , Numen
 plex precor , vt et nostris porro faueat studiis et conatibus ,
 et casus subitaneos a beneuolo lectore omnibusque
 piis auertat.

Μένω τῷ Θεῷ δόξα.

TV *faber* es, SCHMIDI, dictus sermone Latino
 Nil opus, vt quaeram, quid *fabricari*
 velis?

Nempe manu medica Tibi opes, aegrisque
 salutem.

Fortunae poteris sic bonus esse *faber*.

P.

IO. IAC. BAIERVS,
 et Prof. Med. primarius
 Acad. h. t. R E C T O R.

QUum iuuenis nostras esses delatus Athenas
 Vt medicis animum fontibus imbueres;
 Consiliis studui mea permiscere parentum,
 Quae TE sectari meque dedisse iuuet.
 O ego quam laetus TE viso docta loquente!
 Praemia sudoris iubila larga dabunt.

Ita nobilissimo Domino Candido
 Συμπαιτηρίῳ et ob paternam
 amicitiam perquam dilectam
 applaudit l. m. q.

IO. IACOBVS IANTKI
 Med. D. et Prof. P.
 Serenissimi Ducis Palatino-Sol-
 bacensis Archiater et Consi-
 liarius.

OBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO DN. CANDIDATO

S. P. D.

IO. HENR. SCHVLZE

Med. D. et Prof. P.

QVum TIBI gratulatorium carmen scripturus; mu-
 sas, ἰλθεῖν εἰς ἐμὸν ἦτορ, identidem sollicitarem atque
 nitarem: nunquam, fateor, magis a me auersas illas,
 iam hodierno die, expertus sum. Quare conari am-
 us, tam inuita minerva, nolui, meque ad hoc simplex
 liberendi genus conuerti. Vehementer laudandum mihi
 etur institutum, quod in dissertatione TVA sequutus
 eiusmodi enim meditationes ad rectum fructum ab-
 erientia capiendum manu quasi deducunt. Praeuiit
 dicis in hoc commentandi genere pulcerrimo exem-
 Io, Baptista Syluaticus, Mediolanensis quondam me-
 us, qui ex Galeno historias medicinales excerpfit, et
 lectis enarrationibus demonstrauit, quem fructum ex
 capere liceat. Sequuti sunt tam laudabilia vestigia
 lti sane praeclari viri, qui vel academicas dissertatio-
 hac methodo concinnarunt, vel integra volumina,
 hunc modum adornata, emisserunt. Quare laudan-
 n TE ob hunc laborem, et vt institutum idem porro
 aris, rogandum existimaui. Diligentia assidua, qua
 ram medicinae studiis apud nos dedisti, pietas, mo-
 que suauitas, et modestia TVA, optimumque quod
 iteras attulisti ingenium, optima et maxima de TE
 are iubent: quae quidem vt DEO fauente conse-
 quaris, toto animo apprecor. Scrib. Altorfii

Norimbergensium a. d. XIV. Aprilis

c1o 1ccc XXIII.

Der Mühe folgt der Lohn ; die Krone den B
schwehnden ;

Dem Fleiß der Doctor-Hut. Nimm demnach gleich
falls an /

Was Dir Hygea schenckt. Sie glaubt / daß auf der Erd
Kein Schmid so wohl wie Du den Stahl versteh
kan.

So stähle denn Dein Glück : Bevestige Dein Wohl :
Die Liebe zeigt vielleicht Dir auch schon einen Pol /
Der Dich Magnetisch zeucht. So kaust Du denn in Friede
Trotz aller Eifersucht / Dein Glück Dir selber schmieden.

Dem Herrn Licentiaten seine schuldige G
tulation abzustatten / setzte dieses

D. G. F. DEINLEI

Maxima pars hominum procul emigrare dolores
Corporis optabit ; Medicos hinc consulit aeger :
A morbo vacuus , non est ingratus in illos ,
Offert dextra manus largissima dona salutis :
Aequales fructus aliquando ex arte magistra
Colliget afflictis succurrens SCHMIDIUS Auctor.

*Clarissimo DN. CANDIDATO fausto om
gratulabundus applaudit*

IACOBVS CHRISTOPHORVS SCHEFFLE
Med. Lic.

